

at Videnskaben ikke bliver saaledes fremmet, og ikke drives med den Eyst og den Iver, som man maatte ønske, og naar dette er Tilfældet, mener jeg, at der er Anledning for os til, forsaavidt overhovedet Pengemidlers Anvendelse kan virke til dette Formaal, at bruge Penge til at fremme det. En saadan Anledning er der nu efter min Mening. Naar de Herrer nu tage den ene Retning, som jeg paaapegede, f. Ex. den mere almindelige Underviisning, baade hvad man kalder Underviisningen i Almue-skoler og Underviisningen i Borger-skoler, saa ere vi jo idetmindste i en vis Henseende inde paa denne Vej, og der kunde jo vist med god Grund være Anledning for os til at udvide os ogsaa i denne Retning. Jeg skal ikke trætte de ærede Herrer med at paaapege de forskjellige Retninger, men jeg vil dog nævne en eneste. Jeg vil f. Ex. spørge: Naar vi nu, efter noie at have overveiet, og jeg vil tillige sige afventet — thi jeg anseer det for rigtigt at afvente nogen Tid — Ordningen af dette store og vigtige Anliggende, som man kalder den almindelige Underviisning, nemlig Underviisningen i Almue- og Borger-skoler, kom til det Resultat, at man vilde have en rigtig sagkyndig og stadig og ene for dette Formaal levende Inspection for alle Skoler, var det da ikke en smul Anvendelse af Sors Academies Midler, om man anvendte Penge til at ansætte Skole-inspecteurer rundt omkring i hele Landet, som kunde føre den fornødne Control med, at Skolerne gjorde deres Pligt, og som kunde vejlede og føre Lærere, som vare i Tvivl, paa den rette Vej? Dette er slet ikke Noget, som jeg hermed vil have anbefalet til det høie Thing, men det er kun et Exempel, som jeg anfører paa en af de Retninger, i hvilke der kunde være Tale om at gaae. — Forslaget under Nr. 34 om Faxe Kirke har Udvalget sluttet sig til, og jeg kan vel altsaa forsaavidt haabe, at det høie Thing vil vedtage dette lille Undringsforslag. Det Samme gjælder om Forslaget under Nr. 35 om Børlose Kirke. — Jeg kommer nu til Forslaget under Nr. 36. Her erkjender jeg, at jeg maaskee burde have tilsendt Udvalget en Motivering af dette Forslag. Det gjør mig ondt, at jeg ikke har

gjort det, men jeg skal nu søge i Korthed at redressere denne Mangel. Hvad nu dette høiere Skolevæsen angaaer — thi lad mig sige det strax i Parenthes, at jeg er aldeles enig med det ærede Medlem for Kjøbenhavn (Brix), og at jeg dermed mener det høiere og ikke blot det lærde Skolevæsen — da staaer det for mig klart, at den Nytte, det egentlig skal gjøre, berøer paa den Aand, som er tilstede hos Rectorerne og Lærerne ved Skolerne, og paa den Respekt og den Begjærlighed, der hos Befolkningen i det Hele taget er tilstede efter at erhverve nyttige Kundskaber, og som en Følge af, at denne almindelige Anstuelse hos Befolkningen igjen virker ind paa Ungdommen, derpaa, at ogsaa Ungdommen søger og higer efter at skaffe sig nyttige Kundskaber. Dette er naturligtvis min og jeg antager ogsaa de Allerflestes Opfattelse. Ærede Herrer maae nu ikke forstaae min Begjæring om disse 1,500 Rd. saaledes, som om den er grundet i en Misfornoielse med den bestaaende Tilstand. Den er tvertimod begrundet i et Dasse om, at de høiere Skoler skulde kunne bringe det til at virke med endnu mere og endnu større Held, end de for Diebliffet virke, for nyttige Kundskabers Udbredelse. Dette altsaa, for at ikke min Stilling skal misforstaaes. Naar de Herrer nu spørge mig om, hvad jeg da egentlig vil have, ja saa tilstaaer jeg, at dette ikke er saa ganske let at sige. Medens mange af de ærede Herrer ere fuldstændig enige med sig selv om, hvorledes de ville have dette Skolevæsen organiseret, og strax kunne levere en ny Plan, ja, jeg troer endog en ny Lov om, hvorledes det skulde organiseres, er jeg som Minister ikke saa heldig at staae paa et saadant Standpunkt; maaskee kan det ligge dert, at der paahviler mig et noget større Ansvar, og at jeg som Følge deraf gaaer noget mere forsigtig til Arbeidet. Men jeg skal dog antyde nogle af de Retninger, i hvilke jeg kunde ønske, at Undersøgelsen skulde gaae. Jeg vil f. Ex. sige, at det staaer for mig, som om der ikke kunde vindes saa lidet ved atter at lægge det, som man i gamle Dage kaldte examen artium, tilbage til Universitetet. Det staaer for mig, som om man blandt Andet derved kunde opnaae